

Profilaktyka chorób nowotworowych

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne i niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Propedeutyki Onkologicznej ul. Erazma Ciołka 27,01-445 Warszawa tel./fax. (022) 57-20-702 nzx@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Andrzej Deptała
Koordynator przedmiotu	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz abadowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz abadowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz abadowska@wum.edu.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I-II, semestr zimowy I-II, semestr letni	Liczba punktów ECTS	2.00
Limit osób	30	Limit osób	30
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)		30	1.20
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	0.80

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	uzupełnienie i rozbudowanie wiedzy studentów na temat znaczenia prewencji pierwotnej oraz promocji zdrowia w zapobieganiu chorobom nowotworowym;
C2	nabycie wiedzy dotyczącej chorób nowotworowych nie tylko w aspekcie medycznym, ale także społecznym;
C3	zdobycie wiedzy, jakie działania są niezbędne, aby móc prowadzić efektywne działania profilaktyczne;
C4	ukazanie ram formalnych, które określają obecnie funkcjonowanie prewencji nowotworów w Polsce i na świecie;
C5	wzbudzenie w absolwencie przekonania o konieczności interdyscyplinarnego podejścia do problematyki choroby nowotworowej;

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 29 września 2023)
---	--

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

C.W13	konsekwencje narażenia organizmu człowieka na czynniki chemiczne i fizyczne oraz zasady profilaktyki;
-------	---

D.W2	pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) oraz uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość i grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta;
E.W38	zasady zachowań prozdrowotnych, podstawy profilaktyki i wczesnej wykrywalności najczęstszych chorób cywilizacyjnych oraz zasady badań przesiewowych w tych chorobach;
G.W4	pojęcie oraz funkcje zdrowia publicznego, pojęcie, zadania i metody promocji zdrowia, pojęcie jakości w ochronie zdrowia i czynniki na nią wpływające, strukturę i organizację systemu ochrony zdrowia na poziomie krajowym i światowym, a także wpływ uwarunkowań ekonomicznych na możliwości ochrony zdrowia;
G.W22	znaczenie badań przesiewowych w onkologii, w tym ryzyko związane z badaniami diagnostycznymi zdrowych osób, oraz korzyści zdrowotne w odniesieniu do najbardziej rozpowszechnionych chorób nowotworowych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

D.U5	krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;
G.U2	zbierać informacje na temat uwarunkowań i obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i niezakaźnych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania;

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 29 września 2023 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
---------------------------------	--

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

--	--

Umiejętności – Absolwent potrafi:

--	--

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań w zakresie przedmiotu;
K2	komunikowania się z wykorzystaniem specjalistycznej nomenklatury;

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria e-learning	I. Wprowadzenie do e-learningu. Zasady przeprowadzania i zaliczenia przedmiotu. Geneza i biologia choroby nowotworowej: • Czynniki inicjujące i promujące proces kancerogenezy, • Etapy procesu kancerogenezy, • Powstawanie przerzutów i drogi przerzutowania, • Powstawanie ogniska wtórnego, • Diagnostyka i leczenie, • Czynniki rokownicze i predykcyjne. II. Epidemiologia i czynniki ryzyka dla wybranych nowotworów	C.W13 D.W2

	złośliwych w Polsce i na świecie: rak płuc, gruczołu krokowego, piersi, jelita grubego, pęcherza moczowego, żołądka, trzustki, czerniak skóry: •Wyjaśnienie pojęć: zapadalność, umieralność, chorobowość, współczynnik przeżycia •Etiopatogeneza nowotworów, •Czynniki ryzyka, •Badania przesiewowe, zasady organizacji oraz kwalifikacji pacjentów, •Trendy i prognozy epidemiologiczne dotyczące wybranych nowotworów złośliwych w Polsce i na świecie. III. Choroba nowotworowa jako wyzwanie społeczne i ekonomiczne: •Społeczny wymiar choroby nowotworowej (postrzeganie choroby nowotworowej, postawy chorych i ich rodzin, przekonania dotyczące zapobiegania nowotworom, a także samej choroby, „terapię alternatywne”), •Koszty bezpośrednie i pośrednie związane z chorobami nowotworowymi – perspektywa pacjenta, płatnika i perspektywa społeczna (m.in. wydatki poniesione na leki, diagnostykę, opiekę; utrata lub pomniejszenie zdolności do pracy; zmniejszony dochód PKB państwa), •Inwestycje w profilaktykę onkologiczną jako obietnica przyszłych oszczędności dla systemu opieki zdrowotnej, •Koszty nowoczesnych terapii onkologicznych , problem równości dostępu. IV. Promocja zdrowia i profilaktyka w onkologii: •Podstawowe definicje i zagadnienia (konceptje zdrowia i choroby, promocja zdrowia, profilaktyka, edukacja zdrowotna, koncepcja pól Lalonde’a, itd.), •Kamienie milowe rozwoju promocji zdrowia (m.in. Konferencja w Alma Acie, Strategia „Zdrowie dla Wszystkich”, Karta Ottawska na temat promocji zdrowia, itd.), •Profilaktyka pierwotna i wtórna (definicje, zastosowanie, badania profilaktyczne, badania przesiewowe), •Rola profilaktyki i edukacji zdrowotnej w zapobieganiu chorobom nowotworowym, •Zalecenia dotyczące badań przesiewowych w wybranych nowotworach złośliwych. •Rola zachowań prozdrowotnych oraz modyfikowalne czynniki ryzyka rozwoju choroby nowotworowej V. Umocowanie profilaktyki chorób nowotworowych w środowisku administracyjno-instytucjonalnym: •Ramowe akty prawne w Polsce i na świecie regulujące kwestie związane z promocją zdrowia, odnoszące się pośrednio i bezpośrednio do profilaktyki chorób nowotworowych (m.in. Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024, Ustawa o Zdrowiu Publicznym, Narodowy Program Zdrowia, World Health Organization, WHO positionpaper on mammography screening), •Główne agendy rządowe i pozarządowe w Polsce i na świecie zajmujące się zdrowiem i promocją zdrowia w powiązaniu z profilaktyką chorób nowotworowych. Zadania, cele strategiczne działalności (Ministerstwo Zdrowia, Centra Onkologii, World Health Organization, International Agency on Cancer Research, US National Cancer Institute), •Rola samorządów w prowadzeniu działań związanych z promocją zdrowia, w tym prewencją nowotworową, •Rola i wpływ organizacji pacjenckich na kształt profilaktyki i opieki	E.W38 G.W22 G.W4 G.U2 D.U5 K1 K2
--	--	---

	onkologicznej w Polsce – osiągnięcia ostatnich lat. VI. Czynniki wpływające na realizację efektywnej profilaktyki chorób nowotworowych: •Czynniki formalne, organizacyjne i ludzkie (m.in. proces oceny, uruchomienia i ewaluacji programów profilaktycznych, wysokość środków na działania, ogólny poziom wiedzy na temat zdrowia i jego determinantów wśród adresatów działań promocji zdrowia), •Uwarunkowania zdrowia i środowiska wpływające na zdrowie (m.in. zasoby społeczne i kulturowe, sieci wsparcia społecznego, wykształcenie itd.), •Relacja pacjent – lekarz, jako jeden z głównych filarów prewencji nowotworowej u osób zdrowych, ale także dla działań promocji zdrowia u osób leczonych onkologicznie, •Główne bariery w prowadzeniu efektywnej profilaktyki chorób nowotworowych w Polsce. VII. Europejski Kodeks Walki z Rakiem (EKWzR) jako skuteczne narzędzie prewencji pierwotnej nowotworów: •Cel i geneza powstania dokumentu, •Zalecenia EKWzR (publikacja 12 Sposobów na zdrowie), •Działania podejmowane w ramach promocji zaleceń EKWzR, •Rola personelu medycznego i pracowników oświaty w propagowaniu zaleceń EKWzR, •Współpraca z Association of European Cancer Leagues i innymi agendami pracującymi nad propagowaniem zaleceń EKWzR. VIII. Palenie tytoniu – bezwzględny kancerogen: •Papierosy, jako silny czynnik rakotwórczy (skład, potencjał uzależniający, wpływ na zdrowie, problem biernego palenia), •E-papierosy – dane dotyczące użycia, wpływ na zdrowie, •Problem palenia tytoniu wśród personelu medycznego, •Palenie tytoniu przez pacjentów w czasie leczenia onkologicznego (m.in. wpływ na przebieg leczenia i zagrożenie powstania przerzutów), •Możliwości leczenia choroby tytoniowej – leczenie farmakologiczne, wsparcie psychologiczne, rola narodowych quitline’ów na przykładzie Polski, •WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) – główne założenia strategicznego dokumentu. IX. Skuteczna i nowoczesna promocja zdrowotna w odniesieniu do chorób onkologicznych: •Skuteczne narzędzia w promowaniu prozdrowotnych zachowań w grupach ryzyka oraz w populacji generalnej, •Główne błędy popełniane w edukacji zdrowotnej (m.in. stosowanie założeń podejścia „spray and pray” względem udostępniania informacji), •Czynniki wpływające na skuteczną edukację – m.in. teoria „Burning platform”/”Need of urgency”, •Koncepcje działań wspierających promocję zdrowia w odniesieniu do chorób nowotworowych, stosowanie zasad opublikowanych w dokumencie „12 zasad w komunikacji zdrowotnej”, •Przykłady dobrych i złych praktyk w działaniach promujących zdrowie, •Marketing społeczny w profilaktyce nowotworowej - przykłady kampanii. X. Zajęcia podsumowujące. Współczesne kierunki rozwoju oraz znaczenie profilaktyki w onkologii.	
--	---	--

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Jerzy B. Karski, Promocja Zdrowia, Wyd. IGNIS, Warszawa 1999, wyd. 3,
2. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020,
4. Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024.

Uzupełniająca

1. World Health Organization, Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013-2020

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W13 D.W2 E.W38 G.W22 G.W4 G.U2 D.U5 K1 K2	Kolokwium on-line	Próg zaliczeniowy 60 %

9. INFORMACJE DODATKOWE

Kolokwium końcowe składa się z 10 pytań jednokrotnego wyboru. Do uzyskania zaliczenia niezbędne jest zapoznanie się ze wszystkim materiałami zamieszczonymi na platformie e-learning.wum.edu.pl i uzyskanie co najmniej 60% punktów z kolokwium. Kolokwium końcowe w formie on-line odbędzie się przed sesją (informacje o terminie i godzinie kolokwium zostaną podane w październiku 2025 dla uczestników w semestrze zimowym i w marcu 2026 dla uczestników w semestrze letnim).

Przy Zakładzie Propedeutyki Onkologicznej działa Studenckie Koło Naukowe Biologii Komórki Nowotworowej. Osoby zainteresowane pracą w kole zapraszamy i prosimy o kontakt.

<http://sknbkn.wum.edu.pl/>

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich